

BUCUREȘTI,
20-23 septembrie
2006

Al șaselea Congres al Societății Europene
de Studiere a Religiiilor

CELEBRARE CULTURALĂ

În prezența președintelui României, **Traian Băsescu**, care a salutat personal manifestarea, la Ateneul Român a avut loc deschiderea, în dimineața zilei de 20 septembrie a.c., a lucrărilor celui de-al șaselea Congres al Societății Europene de Studiere a Religiiilor (EASR). În cuvântul său, președintele s-a referit la contribuția unor savanți români precum Mircea Eliade, I.P. Culianu la studierea istoriei religiilor. De asemenea, el a amintit de criza actuală, pe plan mondial, marcată de o escaladare a violenței provocată de fanatismul religios. Au mai vorbit **Andrei Pleșu**, **H.R. Patapievic**, directorul Institutului Cultural Român, **Adrian Iorgulescu**, ministrul Culturii și Cultelor, oaspeți străini din partea Societății Europene de Studiere a Religiiilor și Asociației Internaționale a Istoriei Religiiilor (IAHR).

În cuvântul său, **Andrei Oişteanu**, organizatorul principal al manifestării, președinte-fondator al Asociației Române de Istoria Religiiilor, s-a referit la primii cercetători în domeniu, începând cu Dimitrie Cantemir, Al. Odobescu, Moses Gaster, Vasile Pârvan, Teodor Pamfile, Dimitrie Gusti până la Mircea Eliade și I.P. Culianu. Au urmat două comunicări de interes special: **Moshe Idel**, despre misticismul iudaic (în principal, Cabala); **Hans Kippenberg** (Bremen), despre „Drama recențelor violențe religioase”.

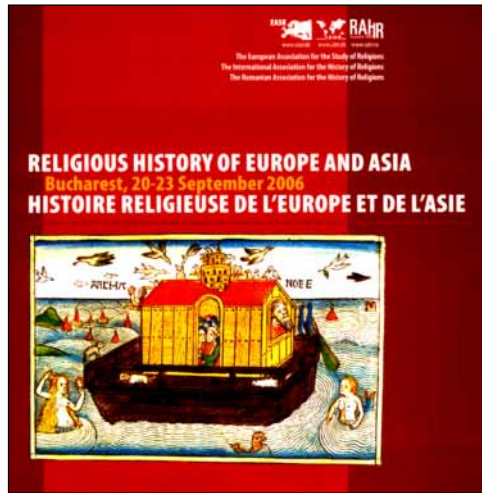
Sesiunea festivă s-a încheiat cu un concert susținut de Orchestra Filarmonică „George Enescu” sub bagheta lui Cristian Mandeal. Vivaldi, Mozart, Albinoni au creat atmosfera necesară unor armonioase comunicări și discuții care au urmat în perioada 20-23 septembrie la Universitatea București și Palatul Cotroceni. **Giulia S. Gasparro**, președintele EASR, a susținut tema: „Monoteismul, în istoria religiilor din zona mediteraneană”;

Hubert Dust (Tokyo) - despre budism; **Andrei Oişteanu** - despre controverse publice în Evul Mediu, între evrei, creștini, musulmani; **Sorin Antohi** - despre poziția Bisericii în România interbelică; **Andrew Louth** - despre atitudinea Bizanțului față de Islam; **Antoine Faivre** - despre curente ezoterice occidentale; **Jeanne Kellens** - despre Avesta ș.a.

Comunicările vor fi publicate într-un volum dedicat acestei manifestări. Dorița organizatorilor este de a se înființa o Catedră de Istoria Religiiilor și a se reînființa Institutul de Studii Orientale și de Istoria Religiiilor, așa cum ar fi dorit și Mircea Eliade. Cu ocazia Congresului au fost oferite, la prețuri modice (1-4 euro), publicațiile „Archaeus”, „Asiatica”. În caietul-program au adresat saluturi personalități precum Kim Knott, secretar general al EASR, Tim Jensen, secretar general al IAHR.

În presa românească evenimentul a fost reflectat de publicațiile „Observator cultural”, „Suplimentul literar și artistic al cotidianului Adevărul”, „Revista 22”, alte reviste și ziare.

BORIS MARIAN

Această imagine, deloc exagerată, s-a conturat la sesiunea științifică a Academiei Române, consacrată împlinirii a 150 de ani de la nașterea celui care, evreu fiind, a devenit unul dintre cei mai mari filologi și folcloriști români. Într-o epocă în care antisemitismul în România și legile antievreiești - a căror victimă a devenit omul de știință, fiind expulzat din țară - erau la ordinea zilei, Moses Gaster n-a pregetat să pună la dispoziția științei românești excepționala sa capacitate intelectuală, eforturile, cunoștințele sale multilaterale și pasiunea lui și să facă cunoscute tregii lumi bogăția și valoarea culturii acestei țări.

Gaster a fost un cercetător îndrăzneț, a elaborat teorii originale în lingvistica română și în domeniul folclorului, în mare parte recunoscute pe plan internațional și valabile și astăzi. Fenomen demn de remarcat în acest context este interesul manifestat de oameni de știință evrei (a căror limbă maternă nici nu a fost româna), față de istoria limbii române, a lingvisticii, alături de Gaster situându-se Lazăr Șăineanu, Tiktin și alții.

Prelegerile din cadrul sesiunii științifice a Academiei au căutat să scoată în evidență aspecte, până acum nedezvăluite, privind preocupările

Monumentul GASTER

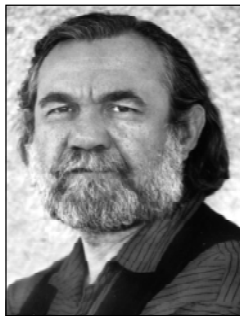
științifice ale marelui cărturar, ca, de pildă: „Moses Gaster - anglist” (acad. **Dan Grigorescu**), „Moses Gaster și literatura: reevaluare din perspectivă modernă” (prof. **Mircea Anghel**). Deosebit de interesante au fost și alte două comunicări. „Fondul Gaster de la Biblioteca Academiei Române”, a prof. **Dan Horia Mazilu**, membru corespondent al Academiei, a prezentat detaliat bogăția spirituală a acestui fond, compus din cărțile și manuscrisele colecționate timp de o viață, pe care Gaster, aflat în Marea Britanie (unde, așa cum se știe, a făcut o carieră universitară strălucită), a dorit să-l vadă la Academia Română, care a și achiziționat-o prin intermediul lui Nicolae Titulescu, unul dintre apropiații omului de știință. Cealaltă comunicare: „Studii iudaice în publicistica lui Gaster”, de dr. **Măriuca Stanciu**, a prezentat un alt aspect al activității lui Gaster, mai puțin cunoscut românilor, cel de ebraist, de cercetător al literaturii populare iudaice, al vechiului folclor evreiesc, din antichitate până în Evul Mediu. Mai multe comunicări au avut ca temă, sau au relevat în subsidiar, relația lui Gaster cu Academia, sugerând că obținerea atât de târziu (abia în 1929) a titlului de membru de onoare al Academiei Române s-a datorat originii sale evreiești.

Organizând această sesiune științifică omagială, Academia Română a dorit să scoată în relief faptul că Moses Gaster, acest mare om de știință, este „un membru cu drepturi depline” al istoriei culturii române. Împreună cu alți intelectuali plecați în străinătate, Moses Gaster nu a rupt niciodată legătura cu țara și a continuat să reprezinte și să promoveze spiritualitatea română acolo unde s-a aflat

EVA GALAMBOS

„Fără
să cunoaștem
istoria religiilor,
nu vom înțelege
lumea de azi”

(Andrei Oişteanu
în dialog cu
Marius Vasileanu)

Organizator al manifestării, Andrei Oişteanu a menționat, în dialogul cu diverși jurnaliști, încercările făcute de-a lungul timpului de a reuni la București specialiști în istoria religiilor, începând cu Al. Odobescu, în 1885, și terminând cu Mircea Eliade. La 16 ani de la prăbușirea comunismului, acest lucru a devenit posibil, București devenind „Capitala mondială a istoriei religiilor” (din „Idei în dialog”, sept. 2006).

Andrei Oişteanu (n. 1948, București) s-a specializat în etnologie și studii al religiilor la Budapesta, a participat la diverse manifestări de înalt nivel științific în țară și în străinătate, este membru al unor societăți europene și internaționale de profil, este profesor la Centrul de Studii Ebraice „Goldstein-Goren” din cadrul Universității București, președinte al Asociației Române de Istorie a Religiiilor. A publicat volumele *Grădina de dincolo* (despre tradiția mistico-populară românească), *Mythos & Logos*, *Imaginea evreului în cultura română*, *Ordine și Haos*, fiind distins cu diverse premii.

Din comunicările
susținute

model. În fiecare religie există o diversitate mistică, cu componente sociologice. În cazul iudaismului, se pornește de la Decalog, apoi *mișvoț*-urile, ajungându-se la magie, filosofie, mistică. Cabaliștii s-au manifestat mai pregnant”.

● **HANS KIPPENBERG** (Bremen) - „Drama violenței religioase astăzi”. „Poate genera monoteismul intolerant? Evreii, musulmanii, protestanții americani s-au implicat într-un conflict în Orientul Mijlociu. Există scenarii care încearcă să justifice violența. Studiind «metaforele religioase» din aceste scenarii, încercăm să revitalizăm punctele comune, să deschidem un nou capitol în istoria modernă a religiilor”.

● **ANDREI OIȘTEANU** (Universitatea București) - „Evrei, creștini și musulmani în controversă - dispute teologice publice în Europa medievală”. „Preoți, teologi, misionari se confruntau în Evul Mediu european, în fața unui arbitru (uneori, însuși suveranul). «Disputatio» devenise o formă uzuală în învățământul universitar catolic. A înflorit literatura teologică polemică. În 1240, în urma unei dispute publice, Ludovic al IX-lea a dispus arderea a mii de exemplare din Talmud. În 1263, la Barcelona, a participat la disputa publică rabinul Nahmanide. În 1413-1414 a avut loc o dispută publică la Tortosa. Uneori participanții creștini erau foști rabini convertiți. În Europa de Est, disputele erau duse în fața unui suveran neutru, sub aspect religios (ex. în 740, în fața Kaganului hazar; în 860, la Derbent, pe malul Mării Caspice, în prezența cărturarilor Chiril și Metodiu; la Kiev, în 988, cu o urmare: creștinarea rușilor etc.)”.

● **SORIN ANTOHI** (Universitatea Budapesta) - „A patra Romă: Intelectualii, Biserica și Statul în România interbelică”. „După Roma imperială, apoi Constantinopolul creștin, apoi otoman, în sec. XX, în interbelic s-a născut ideea celei de «a patra Rome». Creștinismul a fost prezentat ca o religie cosmică, în competiție cu o ontologie etnică. De aici decurg diverse interpretări politico-religioase de extremă dreaptă”.

De la 1 ianuarie 2007 – România intră și „scriptic” în Europa

Urmare din pag. 1 România fiind considerată de multe țări occidentale un model în această privință și una dintre puținele țări europene în care minoritățile au reprezentanți în Parlament. Libertatea cultelor este, de asemenea, garantată prin lege și este în curs de realizare retrocedarea bunurilor comunitare și ale cultelor.

Federația Comunităților Evreiești din România, precum și Forumul B'nai B'rith și-au adus contribuția la reușita acestui demers. Ele au solicitat și au primit sprijinul unor importante organizații evreiești europene și internaționale (Congresul Evreiesc European, B'nai B'rith Europa, Comitetul Evreiesc American) pentru aderarea la U.E. a țării noastre. De altfel, importanți lideri ai acestor organizații și-au manifestat satisfacția pentru acceptarea României, recunoscând progresele făcute de țara noastră în diferite domenii. Astfel, președintele Congresului Evreiesc European, **Pierre Besnainou**, referindu-se la România și Bulgaria, a declarat: „Am asistat la îmbunătățiri pozitive în ambele țări în combaterea antisemitismului și în programele educative privind Holocaustul”. La rândul său, **Andrew Baker**, directorul pentru probleme internaționale din cadrul Comitetului Evreiesc American, a arătat că este impresionat de progresele înregistrate de cele două țări în domeniile retrocedării bunurilor, al combaterii antisemitismului și în predarea istoriei Holocaustului. „Ambele țări au relații strânse cu Israelul și l-au sprijinit în O.N.U., fiind și membre ale Consiliului de Securitate. Cred că orientarea în această direcție va continua, deoarece am convingerea că liderii politici sunt conștienți de faptul că atât Comitetul Evreiesc American, cât și alte grupuri evreiești din S.U.A. și-au manifestat sprijinul pentru aderarea celor două țări la N.A.T.O. și U.E.”, a declarat el agenției americane „Jewish Telegraphic Agency”.

Urmare din pag. 1

De asemenea, ne exprimăm îndoiala că, potrivit afirmațiilor redactorului, Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Probleme ale Minorităților Naționale l-ar fi desemnat pe Nati Meir să se ocupe de problema respectivă. Nu înțelegem de ce nu a fost consultat deputatul etniei noastre în Parlament. Soluția dată de Nati Meir ar reprezenta naționalizarea cimitirelor evreiești, o premieră absolută în viața politică românească, neîntâlnită nici măcar în timpul dictaturilor care au precedat actualul regim.

În ceea ce privește afirmația că F.C.E.R. „ar vinde cimitirele”, vrem să precizăm din nou că niciodată nu

O INCRIMINARE NEDREAPTĂ

s-a vândut nici un cimitir, ci numai anumite terenuri adiacente, pe care nu au fost niciodată morminte. Desigur, există o problemă reală și anume faptul că, având un număr atât de mare de cimitire (802, din care peste 650 sunt în localități fără nici un evreu), cu toate eforturile financiare pe care le facem, cu toate obligațiile pe care ni le-am asumat și cu tot sprijinul primit de la unii evrei din străinătate, nu putem acoperi toate cheltuielile. Căutăm în continuare soluții viabile, în care își găsească locul și subvențiile acordate din bugetul statului.

Referitor la titlul articolului, „S.U.A., oripilate de afacerea cimitirelor evreiești”, este o afirmație atât de absurdă, încât, dacă nu ne-ar indigna, ne-ar smulge un surâs.

În final, ne exprimăm încă o dată protestul nostru ferm față de abordarea în această manieră a problemelor ce-i privesc pe evreii din România.

COMITETUL DIRECTOR AL F.C.E.R.
27 septembrie 2006

Mesajul de Roș Hașana
al E.S. RODICA RADIAN
GORDON,
ambasadorul Statului
Israel în România

Cu prilejul sărbătorilor de Roș Hașana, ambasadorul Statului Israel în România a vorbit despre dificultățile cu care se confruntă statul evreu. „În ultimele luni, am fost angrenați în lupta împotriva Hezbollah, organizație care de ani de zile amenință populația din nordul Israelului, atacând civilii pașnici și periclitându-le siguranța. Și toate acestea, fără motiv sau justificare, având în vedere că Israelul a îndeplinit toate rezoluțiile O.N.U. și s-a retras de pe întreg teritoriul libanez [...]. Nu conflictul israeliano-palestinian este cauza terorismului islamic din lume. Islamul radical are drept scop dominația lumii musulmane și a celei occidentale. Statul Israel luptă, totodată, pentru apărarea democrației, în numele valorilor umane și pentru valorile democratice” - a arătat domnia-sa, mulțumind comunităților evreiești din întreaga lume „pentru suportul și solidaritatea manifestate față de Statul Israel în aceste momente. Vizitele delegațiilor acestor comunități ne-au dat curaj și au întărit relațiile noastre reciproce [...]. Trebuie să continuăm împreună lupta împotriva antisemitismului care își arată din nou fața hidoasă în multe locuri din lume. Iar antisemitismul amenință atât evreii, cât și valorile morale și umaniste [...]. În prag de An Nou [...], avem obligația să acționăm în spiritul valorilor sacre evreiești, al păstrării tradițiilor și a unității poporului nostru”.

Urări de bine din partea
ministrului integrării,
ANCA BOAGIU

Cu prilejul sărbătorii de Roș Hașana, ministrul integrării, **Anca Boagiu**, a transmis membrilor Comunității evreilor din România „sincere urări de sănătate, bucurii și împliniri alături de cei dragi de aproape sau de departe. Este un câștig al vieții democratice pe care România îl celebrează acum din plin, acela de a omagia diversitatea și de a descoperi frumusețea și avantajele solidarității umane. Și cu acest prilej, are să reafirm convingerea mea că este misiunea oricărui om politic și responsabil și, deci, a mea, de a contribui la combaterea oricăror acte de violare a drepturilor omului, de intoleranță, de xenofobie...”.

Israelul luptă pentru apărarea democrației